

A magyar gyermekvédelmi jelzőrendszer működése menedékes státuszú gyermekek esetén

A dokumentum célja áttekintést adni az Ukrajnából érkezett menekült gyermekekkel foglalkozó szervezetek számára a magyar gyermekvédelmi jelzőrendszerről és a saját jelzési kötelezettségükről. Az alábbi anyagot a Magyarországon működő, szervezatközi Gyermekvédelmi Munkacsoport állította össze 2023 januárjában és jóváhagyásra került a Belügyminisztérium Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya által.

Mi az a gyermekvédelmi jelzőrendszer?

- A Gyvt.¹ alapján meghatározott személyek, intézmények, szervezetek és hatóságok kötelesek egy gyermek **veszélyeztetettsége vagy annak gyanúja esetén jelzést tenni** a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltató, súlyos veszélyeztettség esetén a gyámhatóság vagy a rendőrség felé.

Milyen esetekben kell jelzést tenni?

- A Gyvt. kimondja, hogy jelzést egy gyermek veszélyeztetettsége vagy annak gyanúja esetén kell tenni.
- A **veszélyeztettség**: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely **a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza**.
- Ezek lehetnek olyan esetek, amikor érzelmi, fizikai, szexuális bántalmazás vagy elhanyagolás történik vagy annak gyanúja merül fel vagy valamilyen egyéb, a gyermeket veszélyeztető körülmény áll fenn. Nem számít, hogy ki az elkövető és hol merül fel a veszélyeztettség. **Okozhatják felnőttek a veszélyeztettséget, de történhet az incidens gyermekek között is, személyesen vagy akár a virtuális/online térben. Bizonyos esetekben a gyermek magatartásával önmagát is veszélyeztetheti.**
- Nem csak azonnali veszélyeztettség esetén kell jelezni, de akkor is, ha felmerül a veszélyeztettség kockázata. A gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatók ilyen esetekben is tudnak tanácsot és segítséget nyújtani az érintetteknek.

Kinek van jelzési kötelezettsége?

- Alapvetően jelzési kötelezettsége a **jelzőrendszer tagjainak** van, ilyenek többek között az egészségügyi szolgáltatók, oktatási intézmények, rendőrség, ügyészség, bíróság, a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró kormányhivatal.
- Ide tartoznak a **regisztrált² alapítványok, egyesületek, karitatív szervezetek**, akik elsősorban karitatív, szociális és oktatási tevékenységük során kerülhetnek olyan információ

¹ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

² 2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról alapján bejegyzett szervezetek

birtokába, amely a gyermek veszélyeztetettségét jelzi, így az **átmeneti és közösségi menekült szállásoknak** is jelzési kötelezettsége van.

- Jelzési kötelezettsége tehát a jelzőrendszer tagjainak van, azonban ettől függetlenül **jelzést bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet tehet.** Tehát **nem regisztrált szervezetek, önkéntes kezdeményezések, vagy magánszemélyek** is élhetnek jelzéssel vagy fordulhatnak tanácsért a gyermekjóléti szolgálatokhoz.

Hogyan lehet jelzést tenni?

- **Munkaidőben a helyi család és gyermekjóléti szolgálat**hoz kell fordulni. Az illetékes család és gyermekjóléti szolgálat elérhetőségére érdemes online rákérdezni, illetve a helyi önkormányzathoz is lehet fordulni a megfelelő elérhetőségért. **A család- és gyermekjóléti szolgálatok elérhetőségi adatai a Szociális Ágazati Portálon is megtalálhatóak.** (<https://szocialisportal.hu/szakmai-intezmenykereso>)
- A járási szinten működő család és gyermekjóléti központokhoz is lehet fordulni, az elérhetőségeik [ezen a linken](#) találhatóak.
- **Munkaidőn kívül sürgős esetben a rendőrséget kell értesíteni a 112-es telefonszámon,** valamint a Gyermekvédő Hívószámot 06 80 21 20 21 lehet hívni 0-24 órában.

Milyen nyelven lehet jelzést tenni?

- **Alapvetően a jelzést magyarul tudják fogadni** a család és gyermekjóléti szolgálatok, ezért érdemes olyan személy segítségével telefonálni, aki beszél magyarul.
- A 112-es rendőrségi telefonszámon magyarul, angolul és németül tudnak jelzést fogadni.
- A jelzés telefonos megtétele után a jelzőrendszeri tagoknak írásban is szükség lesz a jelzéstételre, szintén magyarul. Magánszemély esetében az írásbeli forma nem kötelező.

Milyen esetekben kell a szülőket tájékoztatni a jelzés megtételéről?

- A jelzést a **szülők hozzájárulása nélkül is meg lehet és kell tenni.**
- **A gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltató és a gyámhatóság** a gyermek bántalmazása, elhanyagolása miatt jelzést vagy kezdeményezést tevő intézmény, személy adatait erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kezeli.
- **A gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok felmerülése esetén a gyámhatóság** erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kezeli a **gyermek, a tanú és az eljárást kezdeményező szerv vagy személy adatait.**
- Ugyanakkor **javasolt a szülőket tájékoztatni** a jelzés megtételéről, kivéve abban az esetben, ha fennáll annak a kockázata, hogy a szülők veszélyeztetik gyermeküket.

Mit tegyek, ha nem vagyok biztos a jelzés szükségességében?

- **A család és gyermekjóléti szolgálatokat vagy központokat ebben az esetben is érdemes hívni tanácsért.** Ők tudnak segíteni abban, hogy érdemes-e azonnal jelzést tenni, illetve tudnak javasolni további lépéseket, elérhető támogató szolgáltatásokat, mielőtt jelzésre lenne szükség.
- A család és gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatók elérhetőségeit a 'Hogyan lehet jelzést tenni?' pontban leírtak alapján érdemes keresni.
- Ha valaki nem tudja, melyik gyermekjóléti szolgáltatóhoz tud fordulni, ebben az esetben a Gyermekvédő Hívószám is hívható - 06 80 21 20 21 - további iránymutatásért.

Mi történik azután, hogy jelzés érkezik a család és gyermekjóléti szolgálathoz?

- A gyermekjóléti rendszer célja a **gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése.**
- Amennyiben a gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatban jelzés érkezik, a család- és gyermekjóléti szolgálat fogadja azokat, és **felkeresi az érintett személyt, illetve családot.**
- Ezt követően **tájékoztatást ad a szolgáltatásairól** a jelzéssel érintett családnak, illetve szükség esetén a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a gyermek, az egyén, a család szükségleteihez igazodó **intézkedést tesz a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetése érdekében.**
- Amennyiben ezek az intézkedések nem vezetnek eredményre vagy a veszélyeztetettség mértéke indokolja más gyermekvédelmi intézkedést kezdeményezhet (védelembe vétel, családbafogadás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel).
- Fontos, hogy a gyermekjóléti rendszer szolgáltatásai alapvetően magyarul érhetőek el.

Honnan fogom tudni, hogy mi történt a jelzésem után?

- A család és gyermekjóléti szolgálatoknak kötelességük írásbeli visszajelzést küldeni a jelzést tevőnek a családdal való első interjú felvételétől számított 15 napon belül. Kivéve azokat az eseteket, amikor ez a jelzést tevő anonimitását veszélyeztetné (pl. a jelzést tevő egy háztartásban él a feltételezett elkövetővel).